U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Elišky Cihlářové a soudců Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci stěžovatele **M. O. A.**, zastoupeného Mgr. Josefem Bartuskem, advokátem se sídlem v Ostravě – Moravská Ostrava a Přívoz, ul. 28. října 108, za účasti **Ministerstva vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 3. 2007, č. j. 64 Az 123/2006 - 31,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Zástupci stěžovatele advokátu Mgr. Josefu Bartuskovi **s e u r č u j e** na odměně za zastupování částka 2400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 3. 2007, č. j. 64 Az 123/2006 - 31, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 30. 10. 2006, č. j. OAM-1164/VL-20-12-2006. Tímto správním rozhodnutím byla žádost stěžovatele o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku především konstatoval, z jakých skutkových podkladů vycházel při svém rozhodování správní orgán, přičemž odmítl tvrzení stěžovatele, že napadené rozhodnutí nevychází z dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Pokud jde o existenci důvodů vyplývajících z § 16 odst. 2 zákona o azylu, v rozsudku se uvádí, že stěžovatel podal žádost o udělení azylu až v době, kdy mu bylo uloženo správní vyhoštění. Jelikož nebylo současně prokázáno, že by splňoval také některou z podmínek pro udělení azylu, krajský soud neshledal pochybení ministerstva, když dospělo k závěru, že žádost stěžovatele byla vedena pouze snahou o legalizaci pobytu na území České republiky. Z tohoto důvodu pak nebylo ani nutné zabývat se možnou existencí podmínek pro postup podle § 91 zákona o azylu, neboť v případě aplikace § 16 odst. 2 tohoto zákona se otázka případné překážky vycestování vůbec neposuzuje.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., kterou se domáhal zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Současně požádal, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do s. ř. s. byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovatelce byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že ministerstvo nezjistilo dostatečně a úplně skutkový stav věci a v důsledku toho pochybilo i v právním posouzení celé záležitosti. V opačném případě by totiž nutně dospělo k závěru, že stěžovateli nešlo o legalizaci pobytu na území České republiky po vypršení trestu vyhoštění, nýbrž o nebezpečí, jež mu hrozí v případě návratu do země původu ze strany bojovníků proti federální vládě Nigérie (hnutí Emancipation of Niger Delta Movement). Dále se podle jeho názoru mělo zabývat azylově relevantním důvodem ve smyslu § 14 zákona o azylu, tedy splněním podmínek pro udělení mezinárodní ochrany z humanitárních důvodů.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že námitka o neúplném zjištění skutkového stavu věci je formulována velmi obecně. Jakkoli je z ní patrno, k jakému skutkovému stavu věci směřuje, není jasné, jakých konkrétních pochybení se mělo ministerstvo dopustit. Stěžovatel také neuvedl žádné konkrétní výhrady týkající se způsobu jeho zjišťování. Takto formulovaný stížní bod je v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, který např. v usnesení ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 74 (dostupný na www.nssoud.cz) zaujal názor, že „není důvodem kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., cituje-li stěžovatelka toliko zákonný text tohoto ustanovení nebo jeho část, aniž by ji v konkrétní věci specifikovala, a nekonkretizuje-li vady v řízení či vady v právním úsudku, jichž se soud podle stěžovatelky dopustil“. Obdobně se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, uveřejněném pod č. 312/2004 Sb. NSS, kde uvedl, že „pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy ´nechť si každý střeží svá práva´; proto nemůže stěžovatel v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věcí, pokud sám neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí“.

Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítal, že ministerstvo i krajský soud nesprávně posoudily právní otázku, zda je možné na jeho případ vztáhnout ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, protože v zemi původu byl opakovaně ohrožován na zdraví a životě bojovníky hnutí Emancipation of Niger Delta Movement a policejní orgány domovského státu tomuto nebezpečí nezabránily. Z uvedených důvodů měly ministerstvo a krajský soud posuzovat celou věc podle ustanovení § 12 zákona o azylu.

Podle judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003 – 37) je „za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., (…) nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí…“. Jelikož stěžovatel nebyl pronásledován státní autoritou, ale protifederálním hnutím, nelze hovořit o tom, že by byl v zemi původu pronásledován ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud také v této souvislosti poukazuje na konstantní judikaturu, která se již vyslovila k zákonným podmínkám zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (ve znění účinném do 12. 10. 2005), jež obsahově odpovídá znění posuzovaného § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy k případům, kdy žadatel o azyl podá žádost poté, kdy mu bylo uděleno správní vyhoštění. V těchto případech lze vycházet z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004 - 36, podle něhož „byla-li žádost o azyl podána až poté, co bylo rozhodnuto o správním vyhoštění žadatele, a tato žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, nemohou před soudem obstát námitky nesprávného posouzení skutkového stavu věci vztahující se k důvodům udělení azylu“. Jestliže stěžovatel vstoupil na území České republiky dne 20. 4. 2006 s platným cestovním dokladem a turistickým vízem opravňujícím jej k pobytu do 20. 5. 2006, poté se zde zdržoval zcela vědomě nelegálně a o udělení azylu požádal až 19. 10. 2006, tedy poté, co mu bylo rozhodnutím ze dne 6. 10. 2006 uloženo správní vyhoštění na dobu 3 roků (se lhůtou k vycestování z území České republiky do 30. 10. 2006), je již z toho zřejmé, že o udělení azylu požádal s cílem vyhnout se vyhoštění. Doba pobytu stěžovatele na území České republiky, během níž měl možnost se svobodně a volně pohybovat, byla přitom dostatečně dlouhá k tomu, aby mohl požádat o udělení azylu dříve, měl-li by skutečný zájem o udělení azylu, než mu bylo uloženo správní vyhoštění. Skutečnosti, které stěžovatel uvedl v žádosti o udělení azylu mu byly známy po celou dobu a v podání této žádosti mu nebránily žádné objektivní okolnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti rovněž označil za nesprávný postup ministerstva i krajského soudu, pokud se nezabývaly i možností udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud řešil vzájemný vztah výroků podle ustanovení § 16 a § 14 zákona o azylu již např. v rozsudku ze dne 15. 10. 2003, č. j. 1 Azs 8/2003 - 90, v němž uvedl, že „správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatelky zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu, přičemž současně posuzoval důvody pro udělení azylu podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) a výrokem se o nich vyjadřoval. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona, pak správní orgán bez dalšího - ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení - zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Pro rozhodování

o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona zjišťován není, dostává se výrok správního orgánu o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 zákona do logického rozporu s výrokem o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona“. Z výše uvedeného vyplývá, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu vylučuje současné posouzení této žádosti podle § 14 citovaného zákona.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky uplatněné v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Z výše uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele jako nepřijatelnou odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

O odkladném účinku kasační stížnosti, o nějž stěžovatel požádal, Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť tento je přiznán kasační stížnosti ex lege (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, věty první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byl v řízení o kasační stížnosti soudem ustanoven zástupcem advokát a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby ve výši 2100 Kč a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč, celkem tedy 2400 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. října 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu